

samo na ogromno število Mohorjanov — tembolj bodo narodne knjižnice uspevale pri nas.*) —

Narod potrebuje naobrazbe in zabave — podajmo mu jo z ustanovo knjižnic, bralnih in pevskih društev!

Za uspešno delovanje na tem polju pa je potrebno društvo, kjer gmotnejši, naobraženi krogi položijo svoj obolus in svoje delovanje na žrtvenik sreče in naobrazbe celokupnega naroda.

Casi so resni! Drugi narodi napredujejo, napredovati moramo i mi — da se nad nami ne izkaže žalostna a istinita zgodovinska resnica, da kulturno naprednejši narodi absorbirajo v obrazbi zaostale narode!

Slovensko časnikarsko in sploh slovenske domoljube prosim, da izreko o tej stvari svoje mnenje in pospešijo čimprejšnjo ustanovitev slovenskega prosvetnega društva, ki prevzame organizacijo za vso Slovenijo.

Učiteljski konvikt.

Poročal na občnem zboru dne 28. grudnia l. l. g. J. Režek.

Slavni zbor! Pri zadnjem rednem občnem zboru, ki se je vršil lani obsorej, so bili v društveno vodstvo izvoljeni gospodje, ki so si v svoji I. seji istega večera razdelili društvene posle tako-le: Predsednik Andrej Žumer; I. podpredsednik Franc Gabršek; II. podpredsednik Jožef Cepuder; tajnik Juraj Režek; blagajnik Jakob Dimnik, in odborniki Franc Črnagoj, Jakob Furlan, Engelbert Gangl in Janko Likar.

Odbor je imel v tem društvenem letu 5 sej; pri vseh pa je bila stalna in glavna točka: kako pridobiti društvu več dobrotnikov in podpornikov, kako pomnožiti društvene dohodke?

Zato se je obrnil odbor s posebno prošnjo do visokega deželnega zbora kranjskega in do sl. vodstva kranjske hranilnice. Žal, da nobena teh prošenj ni imela zaželenega uspeha. Prva ne, ker odbor ni mogel v prošnji podati gotovega finančnega načrta; druga pa, ker so se bile prejšnje leto ob hranilnični 75 letnici izdale velike svote, letos pa so se dovolili samo navadni tekoči letni prispevki. Upajmo, da nam bode prihodnje leto v tem oziru milejše, kar gledé na blagi društveni namen in patrijotični povod osnovanju našega društva gotovo tudi pričakujemo.

*) Zanimivo je uspevanje narodnih knjižnic na Finskem v Rusiji. Po narodnih knjižnicah se je naobraženost, нравnost in blagostanje ljudstva presenetljivo povzdignilo. Finska šteje 470 fara, a 630 selskih in 90 mestnih bibliotek z 230.000 zvezki. Poleg tega izbaja tam okolo 160 časnikov in ilustrovana narodna biblioteka z 20.000 naročniki. — Kaj takega je i pri nas mogoče, če bomo složno in ustrajno delovali v tej smeri. —

V tem pa so nam v pomoč prihiteli vrli naši tovariši in tovarišice in drugi dobri prijatelji našega društva. V prvi vrsti mi je omeniti velikodušnega darila našega društvenega blagajnika in tovariša g. Jakoba Dimnika, ki nam je prepustil v založbo in porabo svoj lep spis „Domača vzgoja“, in to še s pristavkom, da ako bi utegnilo društvo imeti pri izdaji knjige izgubo, bode on to prevzel na svoje troške. No, knjiga je bila med slovenskim občinstvom z veseljem in pohvalo vzprejeta ter je donesla društvu do danes čistega dohodka **272 gld.** Temu je dodal veleslavni deželni odbor kranjski znesek **60 gld.** kot pripomoč k izdaji knjige. Pri razpečevanju knjige pa so nam tovariši in tovarišice po raznih okrajih prav vrlo pomagali, za kar jim tudi prav iskrena zahvala. Naj bi se še ostale knjige razpečale!

Tema dobrotnikoma se je vredno pridružilo učiteljstvo postojnske šole, ki je pod vodstvom cenjenega tovariša g. Št. Primožiča priredilo ob okr. učiteljski konferenciji veselico ter nam poslalo lep znesek **50 gld.** Tudi pri okrajnih učiteljskih konferencajah so se nas povsod z večjimi ali manjšimi doneski spomnili, katero blago misel so še velenjeni gospodje okrajni šolski nadzorniki vrlo podpirali. Naj nas tudi v prihodnje ne pozabijo!

Dalje so se nas prijazno spomnile nekatere posojilnice.

A tudi posamezni učitelji so se tu in tam v blage namene društva posebno trudili, prirejali veselice in nabirali pri dobrih prijateljih šole in učiteljstva lepe zneske. Tako je naš tovariš g. Bernard Andoljšek v Dragi priredil v letošnjem predpustu z ondotnimi šolskimi prijatelji domačo veselico s tombolo, ki je prinesla našemu društvu čistih **76 gld. 09 kr.** Vrh tega so nam še večkrat poslali ondotni naši prijatelji kak večji dar, kakor trgovec g. Fr. Koy nad **50 gld.** in dr. Take tovariše in šolske prijatelje moramo pač vsem po deželi v vzgled postaviti in reči: Bog jih živi in nam nakloni še mnogo takih!

Gospoda! Ako je bilo kaj takega mogoče pojedincu v neznatni vasici Dragi, koliko lažje je to pri okrajnih učiteljskih društvih po mestih in trgih med izobraženci, ki vedó gotovo še bolj ceniti šolo in delovanje naše. Samo resne volje, dela in vztrajnosti je treba! Le pomislimo: ako vsako okrajno učiteljsko društvo na Kranjskem priredi samo jeden koncert ali veselico v letu našemu društvu v korist — in to je mogoče! — potem imamo pol tisočaka kot stalno rubriko med društvenimi letnimi dohodki. „Brez muje se čevelj ne obuje“, pravi star pregovor, in taka je z nami. Pomagajino si najprej sami — in prijatelji naši nas in naših sirot ne bodo zapustili! Čim delavnejši bomo, toliko prej dospemo do svojega zmotra, toliko prej obrišemo in posušimo solze marsikteri naši vdovi in pomagamo do kruha marsikateri zapuščeni siroti naši.

Pohvalno mi je dalje omeniti tudi vrlih naših tovarišic, ki so se našemu pozivu „koleginjam“ prav lepo in kolegijalno odzvale. Tako so se cenjene koleginje na slovenski dekliški šoli v Ljubljani zavezale, vplačevati vsak mesec gotov znesek in nam tako poklonile darilo **91 K 20 h.** Drugod pa so se trudile in nabirale ter nam vposlale precejšnje zneske. Takih tovarišic nam je treba — saj jednake pravice, jednake dolžnosti — zato živile! Naj bodo drugim v lep zgled in prijazen opomin!

Milo pa se nam je storilo v našem hvaležnem srcu, ko smo zvedeli, da smo imeli tihega, a iskrenega prijatelja v osebi sedaj že pokojnega nadoskrbnika g. Fr. Pevic-a. V svoji oporoki spomnil se nas je s **100 gld.**, katere smo prejeli po vč. g. kanoniku A. Kalanu. Blag mu med nami spomin!

Pozabiti pa ne smemo tudi naših slovenskih dnevnikov, ki sta nas drage volje podpirala v našem prizadevanju in tudi nabirala doneske v blagi namen našega društva.

Vsem našim veledušnim in blagim dobrotnikom in podpornikom izrekamo torej tem potom svojo najsrčnejšo zahvalo in se jim lepo priporočamo tudi v prihodnje! Slava jim! Bog plati stotero!

H koncu svojega poročila naj omenim še dveh reči.

V svoji IV. seji se je odbor razgovarjal, naj bi se naši trgovci naprosili, da bi pri vsakoletnih računih učiteljev-odjemalcev našemu društvu v korist odstopili par odstotkov ali se nas sploh s kakim doneskom spomnili. Učitelji pa bi se opozorili, naj kupujejo svoje potrebščine le pri takih trgovcih, ki bi v to privolili in bi se v našem listu razglasili. „Svoji k svojim“ moralo bi biti tudi naše geslo. Vendar odbor kaj definitivnega o tem ni sklenil, ampak je prepustil celo zadevo še v razmotrivanje.

V svoji V. seji pa se je odbor tudi razgovarjal o uredbi in načrtu našega bodočega učiteljskega konvikta in izrekel željo, naj bi tudi sl. zbor izrekel danes o tem svoje mnenje. Zato smo postavili to točko posebe na dnevni red denšnjega zborovanja.

Društvo naše šteje sedaj: 2 pokrovitelja, 1 ustanovniku, 70 rednih letnih članov in 100 podpornikov.

To Vam je, dragi tovariši, kratek obris našega letošnjega delovanja. Odbor ima zavest, da je storil vse, kar mu je bilo pri sedanjih razmerah mogoče storiti; Vi pa — sodite!

Rečem pa, da: „vse nam bo lahko storiti, ako združimo moči!“ „Na delo torej — Viribus unitis!“